

12. SEZON MONITORINGU POSPOLITYCH PTAKÓW LĘGOWYCH

WIĘCEJ OBSERWATORÓW,
WIĘCEJ KWADRATÓW

**TOMASZ CHODKIEWICZ
BARŁOMIEJ WOŹNIAK**
KOORDYNATORZY MPPL

Wstępne podsumowanie prac terenowych w 2011 r. na podstawie częściowych wyników, opartych na formularzach, które dotarły do biura OTOP do 1 listopada 2011 r.

- Liczba powierzchni oraz obserwatorów z roku na rok wzrasta. W dwunastym sezonie w ramach MPPL wzięło udział 346 obserwatorów, którzy liczyli ptaki na 638 powierzchniach próbnych (kwadraty 1 x 1 km).
- 110 kwadratów (17%) znajdowało się na obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.
- Niezmiennie od lat najwięcej kwadratów MPPL skontrolowano w regionie Górnego Śląska (GS). Kolejne trzy wyróżniające się pod tym względem regiony to Pomorze Gdańskie (PG), Małopolska i Podkarpacie (SE) oraz Lubelszczyzna (LL).
- Najmniej kwadratów i obserwatorów odnotowano w stosunkowo małym regionie Ziemi Lubuskiej (ZL).
- Najwięcej obserwatorów zaangażowanych było na Mazowszu i Ziemi Radomskiej.
- Najbardziej pracowici uczestnicy programu zamieszkują Pomorze Zachodnie, gdzie na każdego obserwatora przypada 2,4 powierzchni próbnej.

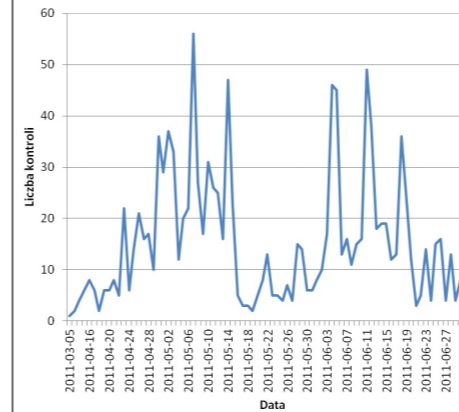
Porównanie liczby powierzchni próbnych i liczby obserwatorów w poszczególnych regionach MPPL w 2011 r.

Liczba obserwatorów wynikająca ze zsumowania liczb w tabeli jest wyższa niż rzeczywista liczba osób biorących udział w programie MPPL (niektórzy biorą udział w liczeniu więcej niż w jednym regionie).

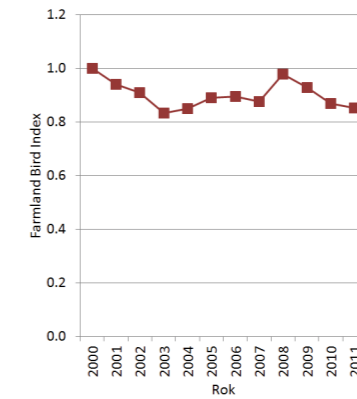
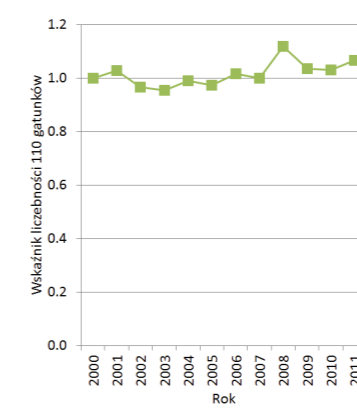
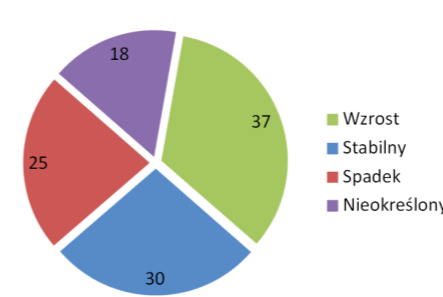
Region MPPL	Liczba powierzchni	Liczba obserwatorów	Średnia liczba kwadratów przypadających na jednego obserwatora
GÓRNY ŚLĄSK	73	36	2.0
POMORZE GDAŃSKIE	67	35	1.9
MAŁOPOLSKA I PODKARPACIE	63	36	1.8
LUBELSZCZYŻNA	60	33	1.8
ZIEMIA RADOMSKA	53	37	1.4
WIELKOPOLSKA	45	23	2.2
MAZOWSZE	44	38	1.2
KUJAWY	40	18	2.2
MAZURY	35	19	1.8
DOLNY ŚLĄSK	33	19	1.7

ZIEMIA ŁÓDZKA	32	25	1.3
POMORZE ŚRODKOWE	31	15	2.1
POMORZE ZACHODNIE	24	10	2.4
PODLASIE	22	14	1.6
ZIEMIA LUBUSKA	16	9	1.8

- Obserwatorzy wykonali w sumie 1250 kontroli w dwóch terminach: wczesną (632) oraz późną wiosną (618).
- Kontrole przeprowadzono głównie w weekendy. Wczesną wiosną największe kontrole odbyły się sobotą 7 maja, a późną wiosną w sobotę 11 czerwca.
- Przejście i policzenie ptaków na obu transektach w ramach jednego kwadratu zajmowała obserwatorom średnio 1 godzinę i 20 minut.
- Zaobserwowano ponad 160 tysięcy osobników należących do 187 gatunków ptaków.
- Liczba gatunków notowanych na jednej powierzchni wahała się od 9 do 74, przy średniej wynoszącej 35 gatunków.
- 88 gatunków zostało zaobserwowanych na ponad 10% powierzchni próbnych, dzięki czemu uznajemy je za pospolite.
- 5 najszerzej rozpowszechnionych gatunków to: zięba, bogatka, grzywacz, trznadel i szpak.
- Dla 110 gatunków uzyskano na tyle precyzyjne dane, by obliczyć wskaźniki liczebności.
- Średnie roczne tempo zmian liczebności populacji dla 110 najszerzej rozpowszechnionych gatunków wynosiło w tym czasie =1,007. Oznacza to średni przyrost liczebności przeciętnego gatunku z tej grupy w tempie 0,7% rocznie.
- W okresie ostatnich 12 lat prowadzenia MPPL 30 gatunków nie wykazywało kierunkowych zmian liczebności, a i ich populacje można uznać za stabilne. 37 gatunków wykazywało istotne wzrosty liczebności, natomiast 25 gatunków charakteryzowało się tendencjami spadkowymi. 18 gatunków ma nieokreślony trend liczebności.
- Uzyskano nowe dane pozwalające uaktualnić wskaźnik obrazujący zmiany liczebności gatunków krajobrazu rolniczego Farmland Bird Index (FBI). Gatunki wchodzące w skład koszyka FBI wykazywały początkowy spadek o około 15% w latach 2000-2003, po którym nastąpił powolny powrót do poziomu wyjściowego w roku 2008. Ostatnie trzy lata przynoszą ponowny spadek liczebności ptaków z tej grupy, osiągając poziom porównywalny z 2003 r., czyli wartość o około 15% mniejszą niż w roku bazowym.
- Pełne wyniki z 2011 r. zostaną zaprezentowane na stronach GIOŚ (www.monitoringptakow.gios.gov.pl) do lutego 2012 r. Zapraszamy!
- Na stronach internetowych ogólnoeuropejskiej jednostki analizującej trendy pospolitych ptaków „Pan-European Common Bird Monitoring Scheme” (<http://www.ebcc.info/pecbm.html>) zaktualizowano wskaźniki dla 145 gatunków ptaków, uwzględniając dane z 25 krajów Europy do 2009 r. Dane dla Polski pochodzą z programu MPPL.
- Trwa opracowywanie „Atlasu predykcyjnego rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski” na podstawie m.in. danych MPPL. Pracami kieruje dr Lechosław Kuczyński z UAM w Poznaniu. Planowany termin wydania książki przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska to czerwiec 2012.

Liczba gatunków w poszczególnych kategoriach trendów

Bardzo dziękujemy wszystkim obserwatorom za ich nieocenioną pracę terenową. W 2011 r. byli to (osoby których formularze doszły do OTOPu do 1 listopada):

Leszek Adamek, Marcin Adamski, Anna Aftyka, Jacek Antczak, Paweł Antoniewicz, Paweł Armatys, Tomasz Bajdak, Jarosław Banach, Michał Barcz, Marek Beblot, Gerard Bela, Jerzy Belcik, Jacek Bełtleja, Szymon Beuch, Paweł Białomyzy, Robert Biały, Rafał Bień, Mariusz Blank, Artur Błąd, Waldemar Błoński, Przemysław Boguszewski, Katarzyna Bojarska, Marek Borkowski, Wojciech Boryczka, Bogdan Brewka, Mirosław Broda, Andrzej Brzozowski, Maciej Buchalik, Michał Budka, Małgorzata Bujoczek, Stanisław Burdziej, Karolina Butwiłowska, Marta Bylicka, Grzegorz Chlebik, Wojciech Chmielarski, Sławomir Chmielewski, Tomasz Chodkiewicz, Arnold Cholewa, Wiesław Chromik, Zbigniew Chrul, Olaf Ciebiera, Kinga Cierplikowska, Paweł Cieśluk, Robert Cymbała, Krzysztof Czarnocki, Szymon Czernek, Bogusław Czerwiński, Włodzimierz Czeżyk, Tadeusz Czałga, Beata Czyż, Leszek Damps, Irena Danielecka, Piotr Dębowski, Wojciech Dębski, Anna Dławichowska, Karolina Dobrowolska, Julia Dobrzańska, Krzysztof Dudzik, Paweł Dula, Wiesław Durniat, Andrzej Dylik, Tomasz Dzierżanowski, Jarosław Dzierżanowski, Marek Elas, Tomasz Figarski, Tomasz Filip, Tomasz Folta, Stanisław Gacek, Krzysztof Gajda, Piotr Galosz, Krzysztof Gaszewski, Michał Gąska, Artur Gierasimiuk, Zbigniew Gierszewski, Paweł Goliasz, Witold Goliński, Artur Gołowski, Damian Górniak, Paweł Grochowski, Andrzej Grudziecki, Adam Grzegolec, Emilia Grzędzicka, Jerzy Grzybek, Marek Grzybowski, Krzysztof Henel, Paweł Hermański, Paweł Hotała, Seweryn Huzarski, Robert Hybs, Marek Ilków, Stanisław Iwańczuk, Cezary Iwańczuk, Jadwiga Jagielko, Krystian Jainta, Adam Janczyszyn, Tomasz Janiszewski, Sławomir Jankowski, Michał Jankowski, Paweł Janowski, Wojciech Jasielczuk, Michał Jasiński, Grzegorz Jędro, Marek Jobda, Rafał Jost, Robert Józwick, Alicja Kaczmarczyk, Grzegorz Kaczorowski, Jacek Kaliciuk, Hubert Kamecki, Marek Kapelski, Julian Karwacki, Mirosław Kata, Kazimierz Kazuś, Dawid Kilon, Mariusz Kinder, Juliusz Kisiel, Arkadiusz Kiszka, Anna Kleszcz, Marcin Klisz, Paweł Kmiecik, Tomasz Kniola, Małgorzata Knitter, Antoni Knychala, Beata Kojtek, Krzysztof Kokoszka, Leszek Kokoszka, Artur Koliński, Rafał Kolakowski, Ewa Kos, Andrzej Kośmicki, Bogusław Kotlarz, Piotr Kowalczyk, Rafał Kowalczyk, Kacper Kowalczyk, Piotr Kozłowski, Łukasz Krajewski, Jan Król, Tomasz Królak, Dominik Krupiński, Kamil Kryński, Rafał Kryza, Justyna Kubacka, Roman Kubacki, Marta Kucharz, Jagoda Kuczyńska, Artur Kuczyński, Lechosław Kuczyński, Mariusz Kudlak, Michał Kujawa, Dariusz Kujawa, Tomasz Kulałowski, Ewelina Kurach, Krzysztof Kus, Bartosz Kwarciany, Paweł Kwaśniewicz, Piotr Kwiatkowski, Lars Lachmann, Mateusz Ledwoń, Mariusz Lemiecha, Marzena Lempa, Wiesław Lenkiewicz, Robert Lesiuk, Bartosz Lesner, Michał Leszczyński, Stefan Lewandowski, Julian Lewandowski, Jerzy Lewtak, Henryk Linert, Sylwester Lisek, Jan Lorenc, Kalina Łapińska, Paweł Roger Łapiński, Szymon Łopacki, Roman Łygan, Michał Łygan, Maciej Maciejewski, Jarosław Makowski, Ludwik Maksalon, Michał Maniakowski, Roman Maniarski, Andrzej Marchlewski, Dominik Marchowski, Jakub Marciniak, Piotr Marczakiewicz, Paweł Marczakowski, Antoni Marczewski, Leszek Matacz, Łukasz

Matyjasik, Włodzimierz Meissner, Jerzy Michalczuk, Waldemar Michalik, Sławomir Michoń, Hanna Michoń, Stanisław Miechurski, Paweł Mielczarek, Katarzyna Mikicińska, Robert Miklaszewski, Romuald Mikusek, Piotr Minias, Ireneusz Mirowski, Adam Mohr, Mariusz Mołęda, Krzysztof Monastyrski, Łukasz Morawiec, Mariusz Mucha, Witold Muchowski, Marek Murawski, Tadeusz Musiał, Jarosław Mydlak, Piotr Nagórski, Wojciech Nalepa, Grzegorz Neubauer, Leszek Niejedli, Artur Niemczyk, Marek Nieoczym, Paweł Niski, Adam Nosek, Robert Nowakowski, Mirosław Nowicki, Adrian Ochmann, Bogumiła Olech, Przemysław Olejniczak, Adam Olszewski, Andrzej Osucha, Stanisław Oszekiel, Katarzyna Paciara, Milena Padyś, Piotr Pagórski, Andrzej Pająk, Agnieszka Parapura, Zbigniew Paśnik, Krzysztof Pawlukoć, Dariusz Piechota, Małgorzata Pietkiewicz, Krzysztof Pietrzak, Grzegorz Piłat, Małgorzata Piotrowska, Michał Piotrowski, Dawid Piotrowski, Robert Pipczyński, Monika Plewa, Paweł Pluciński, Mirosław Pluta, Marcin Polak, Piotr Profus, Tomasz Przybyliński, Joanna Przybylska, Michał Przysański, Marzena Puzio, Ewa Maria Pysk, Michał Radziszewski, Ewald Ranszek, Janusz Ratajczak, Maciej Rodziewicz, Tadeusz Rosiński, Edyta Róż, Stanisław Rusiecki, Piotr Rydzkowski, Piotr Ryś, Andrzej Ryś, Piotr Safader, Tomasz Szczasnny, Ireneusz Seweryn, Bogusław Sępioł, Karol Sieczak, Arek Sikora, Magdalena Sikora, Anna Siwak, Wiesław Skowroński, Grzegorz Skubera, Leszek Smyk, Tadeusz Soliński, Marcin Solowiej, Justyna Sosnał, Jerzy A. Sowa, Sławomir Springer, Leszek Stankiewicz, Paweł Stańczak, Joanna Stańczak, Krzysztof Stepniewski, Przemysław Stolarz, Marian Stój, Zbigniew Strzelecki, Andrzej Sulej, Jarosław Sulek, Maciej Szajda, Paweł Szałański, Aleksandra Szarlik, Włodzimierz Szczepaniak, Paweł Szczepaniak, Jarosław Szeliga, Hanna Szwierc, Paweł Szymański, Piotr Szypulski, Marta Ściborska, Mateusz Ściborski, Rafał Świerad, Tomasz Świąciak, Mirosław Tchórzewski, Marcin Tobółka, Łukasz Tomasik, Anna Traut-Seliga, Marcin Trybała, Karol Trzciniński, Stanisław Tworek, Jakub Typiak, Marcin Urban, Andrzej Urbaniec, Marcin Urbański, Kazimierz Walasz, Leszek Wasielewski, Jacek Welniak, Marcin Wężyk, Jarosław Wiącek, Maciej Wieczorek, Marcin Wierzbicki, Tomasz Wiewiórko, Mirosław Więcek, Dominik Wikar, Rafał Wiktorowski, Wiesław Wilkołowski, Piotr Wilniewicz, Radosław Włodarczyk, Krzysztof Wolk, Bartłomiej Woźniak, Tomasz Wójcik, Cezary Wójcik, Jerzy Wróbel, Magdalena Wybraniec, Dariusz Wysocki, Piotr Zaborowski, Sławomir Zastawa, Dorota Zawadzka, Grzegorz Zawadzki, Jerzy Zawadzki, Stanisław Zawadzki, Robert Zbroński, Piotr Zieliński, Marek Zieliński, Piotr Zientek, Marek Ziółkowski, Krystian Zwoliński, Michał Zygmunt, Michał Żmihorski, Przemysław Żurawlew, Paweł Żyła.

Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych (MPPL) w 2011 r. realizowany był przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach Monitoringu Ptaków Polski w Państwowym Monitoringu Środowiska (więcej informacji: www.mppl.pl). Program jest prowadzony dzięki wsparciu finansowemu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

